

การฟอกเงินกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

ร้อยตำรวจเอก พิพัฒน์ เด็งอาวร

วิทยานิพนธ์เสนอต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหง
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์)
ปีการศึกษา 2543

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ISBN 974-313-107-8

MONEY LAUNDERING AND ECONOMIC CRIMES

POLICE CAPTAIN PHIPHAT TENGTHAWORN

A THESIS PRESENTED TO RAMKHAMHAENG UNIVERSITY

IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS

FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS

(POLITICAL SCIENCE)

2000

COPYRIGHTED BY RAMKHAMHAENG UNIVERSITY

ISBN 974-313-107-8

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การฟอกเงินกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

ชื่อผู้เขียน ร้อยตำรวจเอก พิพัฒน์ เต็งถาวร

คณะ รัฐศาสตร์

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วุฒิศักดิ์ ลาภเจริญทรัพย์ประธานกรรมการ

รองศาสตราจารย์ สุรพันธ์ ทับสุวรรณ์

รองศาสตราจารย์ พรชัย เทพปัญญา

มหาวิทยาลัยรามคำแหงอนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล ราชภัณฑารักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วุฒิศักดิ์ ลาภเจริญทรัพย์)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ สุรพันธ์ ทับสุวรรณ์)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ พรชัย เทพปัญญา)

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : การฟอกเงินกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

ชื่อผู้เขียน : ร้อยตำรวจเอก พิพัฒน์ เต็งถาวร

ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา : รัฐศาสตร์

ปีการศึกษา : 2543

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์:

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วุฒิศักดิ์ ลาภเจริญทรัพย์ ประธานกรรมการ
2. รองศาสตราจารย์ สุรพันธ์ ทับสุวรรณ์
3. รองศาสตราจารย์ พรชัย เทพปัญญา

การศึกษาวิจัยวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึงลักษณะของการฟอกเงินกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ วิธีการฟอกเงิน รูปแบบการฟอกเงิน สถานที่สำหรับการฟอกเงิน แหล่งที่มาของการฟอกเงิน มาตรการทางกฎหมายที่กำหนดไว้เกี่ยวกับการฟอกเงิน รวมทั้งแนวทางความร่วมมือระหว่างประเทศในการสกัดกั้นการฟอกเงิน บทบาทและหน้าที่ของสถาบันการเงินในการป้องกันการฟอกเงิน ผลกระทบที่เกิดจากการนำ พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 มาบังคับใช้ และมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงิน เพื่อจะได้ทราบถึงมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ผลการวิจัยศึกษาพบว่า การฟอกเงินกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจนั้น มีวิธีการฟอกเงินอยู่ 6 วิธี คือ (1) การฝากเงินกับสถาบันการเงินโดยใช้ชื่อปลอมหรือนามแฝง (2) การโอนเงินโดยผ่านสถาบันการเงิน (3) การซื้อแคชเชียร์เช็ค ตั๋วแลกเงินและเช็คเดินทาง (4) วิธีการสั่งจ่ายเช็ค (5) การกู้เงินจากสถาบันการเงิน (6) การทำบัตรเครดิตแล้ว

ใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต รูปแบบของการฟอกเงินพบว่ามีอยู่ 7 วิธี แต่วิธีที่นิยมใช้กันมาก มี 3 วิธี ได้แก่ (1) การโอนเงินหรือการส่งเงินสดออกนอกประเทศ (2) การฝากเงินกับสถาบันการเงินในประเทศ (3) การจัดตั้งบริษัทหรือกิจการขึ้นบังหน้า แหล่งที่มาของการฟอกเงินคือ แหล่งที่มาของเงินที่เจ้าของเงินจะต้องนำมาฟอกให้เป็นเงินที่ถูกต้องก่อนนำออกใช้จ่าย ได้แก่ เงินจากการค้ายาเสพติด การค้าโสเภณีหญิงและเด็ก เงินจากวงการเมือง เงินจากการคอร์รัปชั่น เงินที่ได้จากการฉ้อโกงประชาชน เงินจากวงการพนัน เงินสินบน สถานที่ฟอกเงินจากการศึกษาพบว่า กลุ่มผู้กระทำผิดจะใช้สถาบันการเงินเป็นสถานที่ในการฟอกเงิน ได้แก่ ธนาคารในสวิตเซอร์แลนด์ สถาบันการเงินในหมู่เกาะแคริบเบียน เกาะเคย์แมน ตลาดหลักทรัพย์ ตลาดหุ้น การซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ และสังหาริมทรัพย์ที่มีราคาสูง

ในส่วนบทบาทและหน้าที่ของสถาบันการเงินกับการป้องกันการฟอกเงินนั้นพบว่า กลุ่มพวกอาชญากร มักจะใช้สถาบันการเงินเป็นสถานที่สำหรับฟอกเงิน และเพื่อป้องกันมิให้สถาบันการเงินตกเป็นเครื่องมือในการฟอกเงิน พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 จึงได้กำหนดภาระหน้าที่ของสถาบันการเงิน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไว้ เช่น กำหนดให้สถาบันการเงินต้องรู้จักลูกค้าของตน การเก็บรักษาข้อมูลของลูกค้า ให้สถาบันการเงินต้องรายงานและแสดงตนต่อสำนักงาน เมื่อปรากฏว่าธุรกรรมที่ใช้เงินสดมีจำนวนเกินกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวง (2 ล้านบาท) ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย มีหลักฐานเป็นที่เชื่อถือได้ และยังได้กำหนดบทลงโทษแก่สถาบันการเงินในกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ จะเห็นได้ว่าเป็นการเพิ่มภาระและต้นทุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินการเพิ่มขึ้น ส่วนผลกระทบจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พบว่ามีอยู่ 5 ด้าน คือ ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ด้านสังคมและประชาชน ทางด้านกฎหมาย และผลกระทบต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ในปัจจุบันประเทศไทยได้มี พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน บังคับใช้แล้ว และได้กำหนดให้ความผิดฐานฟอกเงินเป็นความผิดอาญา ซึ่งได้กำหนดมูลฐาน

ความผิดไว้ทั้งหมด 7 มูลฐานความผิด การฟอกเงินกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจส่วนใหญ่แล้วจะเป็นความผิดที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ การค้ายาเสพติด การค้าโสเภณีหญิงและเด็ก เป็นต้น และมักจะมีการกระทำความผิดในลักษณะอาชญากรรมข้ามชาติ จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากนานาประเทศในการร่วมกันหาแนวทางสกัดกั้นและป้องกันปราบปรามการฟอกเงินได้สำเร็จนั้น ประเทศต่าง ๆ จะต้องเข้าใจและเล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหา โดยมีมาตรการทางกฎหมายภายในประเทศที่จะป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเสียก่อน หรือลดข้อจำกัดภายในประเทศลงให้มากที่สุด การดำเนินการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และอาชญากรรมทางเศรษฐกิจก็จะลดน้อยลงหรือหมดลงไปในที่สุด

ผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะ สรุปได้ดังนี้

1. ควรเปลี่ยนให้การริบทรัพย์สินที่ได้มาจากการตามริบทรัพย์สินนั้น ซึ่งกฎหมายตามมาตรา 51 วรรค 1. กำหนดให้ตกเป็นของแผ่นดิน ให้เปลี่ยนเป็นให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

2. รัฐควรเร่งออกกฎกระทรวง ประกาศทบวง และระเบียบของสำนักงานป้องกันและปราบปราบการฟอกเงินโดยเร็ว เพื่อประโยชน์ของประชาชน

3. รัฐจะต้องมีมาตรการให้ความคุ้มครองแก่สถาบันการเงินและบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งทางแพ่งและอาญา อันเป็นผลจากการกระทำโดยสุจริตในการรายงานข้อมูลของลูกค้าให้ทางการทราบ

4. ควรมีการจัดตั้งหน่วยงานพิเศษ เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบ ควบคุม และติดตามในการทำงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง มิให้ใช้อำนาจไปในทางมิชอบ เลือกปฏิบัติหรือกลั่นแกล้งประชาชนผู้บริสุทธิ์ เนื่องจากคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจมักจะเกี่ยวข้องกับจำนวนเงินเป็นมูลค่าสูง ทำให้เสี่ยงต่อการเกิดการคอร์รัปชั่นได้

ABSTRACT

Thesis Title : Money Laundering and Economic Crimes

Student's Name : Police Captain Phiphat Tengthaworn

Degree Sought : Master of Arts

Major : Political Science

Academic Year : 2000

Advisory Committee :

1. Asst. Prof. Wutisak Lapcharoensap Chairperson
2. Assoc. Prof. Suraphan Thabsuwan
3. Assoc. Prof. Pornchai Dhebpanya

The objectives of this thesis were to study the pattern of money laundering methods and its sources, legal measures related to money laundering and international cooperation in preventing the laundering of illicit money, the role and responsibility of financial institutions, the process in the investigation of money laundering, Royal Legistation on the prevention and suppression of money laundering, B.E. 2542, and its impacts, and benefits to Thailand from this Legislation.

This research has shown that there are six main ways of money laundering as follows: (1) Depositing illegally obtained money into financial institutions using phony names or alias. (2) Money transfers through financial institutions, (3) Purchasing of cashier's checks, traveller's checks, or drafts.

(4) Method of payment by check, (5) Taking out loans from financial institutions, (6) Acquiring and using credit cards.There are seven forms of money laundering. The three most popular forms are as follows: (1) Transferring or taking cash out of the country, (2) Depositing with domestic financial institutions, (3) Establishing businesses and fabricating their source of income. Sources of illegal money that are laundered are, for instances, income from illegal drug business, prostitution business, illegal political activities, corruption, bribes, etc. Most of illegal money is mainly laundered through financial institutions in the Caribbean and Kayman Islands, Swiss banks, stock markets, and trading of high price real estate.

The Prevention and Suppression of Money Laundering Act B.E. 2542 states that the roles and responsibilities of financial institutions must include detailed knowledge and background of their customers, must make a detailed report of any money transaction over two million baht, and must retain evidence of any suspicious activities. Punishment will be imposed on any financial institution that infringes on this Act. Thus, these responsibilities will increase the costs of financial institution and will have socio-economic, political and legal impacts.

At present, Thailand has undertaken the prevention and suppression of money laundering and has implemented this Act in seven areas, which include narcotics, prostitution, and child trade (Fresh trade). Most of the money laundering activities are related to criminal acts across borders (international crime). Thus, cooperation among countries will play a crucial role in

preventing and suppressing money laundering. Each country must fully understand and realize how serious this problem is and should prepare its laws and regulations, and implement the necessary measures domestically. In the end, the prevention and suppression of money laundering and economic crimes will be reduced or even eliminated.

Recommendations from this research are be as follows:

1. Once the illegally obtained money is collected, it should be given to the prevention and suppression of money laundering funds, instead of it becoming the property of the state.

2. The government should, as soon as possible, pass laws and regulations related to the prevention and suppression of money laundering.

3. The government must protect financial institutions and other witnesses who submit reports, evidence or act as a witness, who may be sued if the accused is proven to be not guilty.

4. Economic crimes seldom involve high amounts of money which may encourage corruption. Thus, a special task force should be established to investigate, regulate and monitor the prevention and suppression authorities in order to guarantee transparency and fairness.

กิตติกรรมประกาศ

การจัดทำวิทยานิพนฉบับนี้ สำเร็จลงได้อย่างเรียบร้อยสมบูรณ์ โดยได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก ผศ.วุฒิศักดิ์ ลาภเจริญทรัพย์ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รศ.สุรพันธ์ ทับสุวรรณ์ รศ.พรชัย เทพปัญญา กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้ความรู้ คำแนะนำต่าง ๆ และชี้แนะช่วยเหลือและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดจนให้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์ คณะรัฐศาสตร์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัยเป็นอย่างสูง รวมทั้งเจ้าหน้าที่คณะรัฐศาสตร์ทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือ แนะนำ และให้ความสะดวกต่าง ๆ ตลอดมา และขอขอบคุณเพื่อน ๆ คณะรัฐศาสตร์ รุ่นที่ 10 ทุกท่านที่คอยให้กำลังใจมาโดยตลอด

ประโยชน์คุณงามความดีที่ได้จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบแด่ อาจารย์ บิดา มารดา และผู้มีอุปการะคุณทุกท่าน ที่ให้การสนับสนุนและให้กำลังใจมาโดยตลอด

ร้อยตำรวจเอก พิพัฒน์ เต็งถาวร